

Várandósgondozás története - az elmúlt száz év

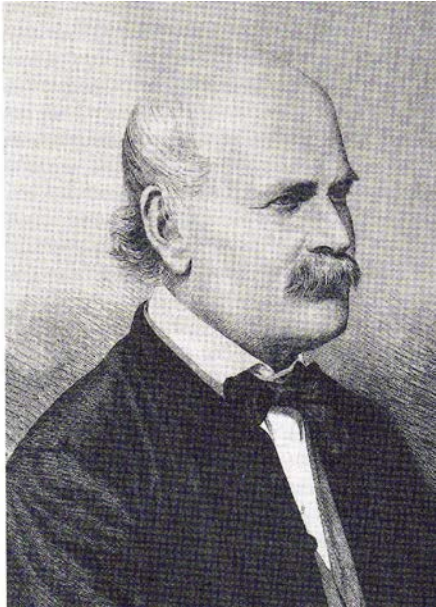
*Pap Károly,
Budapest, 2024. 10. 18.*

Szülőnő segítése

- ▶ Évezredekken : szülő társ
- ▶ XVII.-től próbálkoztak anya élet megmentésével
- ▶ XIX.- től egyértelmű cél: az anyai halálozás arányának csökkentése
- ▶ XX. század eleje magzat érdek nem elsődleges, a magzat feláldozható, második fele anya magzat érdek egyensúlyba kerül
- ▶ XXI. század eleje szülés „élmény” előtértbe kerül
- ▶ XXI . század ... ?

Az elődök

▶ Semmelweis Ignác 1818 -
1865

Stefánia hercegasszony

1864 -1945

Dr. Tauffer Vilmos

egyetemi tanár

1851-1934

XX. Század első fele

- ▶ Császármetszés életmentő beavatkozás elterjedése
- ▶ Szülések jelentős része --- otthonszülés
- ▶ Magas anyai halálozás akár 3-10 %
- ▶ Csecsemő halandóság 20 - 30%
- ▶ Elsődleges cél: az anyák életének megmentése
- ▶ Meghatározták: világháborúk, gazdasági válság

Zöldkeresztes védőnő

egyenruhában

Védőnők tanácsadáson és háznál

Cél

XX. Század 50-es évek

- ▶ Még mindig otthonszülés jellemző, bába vagy körzeti orvos segédletével
- ▶ Háború utáni állapotok, Ratkó korszak
- ▶ Magas anyai és csecsemő halálozás

1950 - 1960-as évek

- ▶ Szülések jelentős része --- intézeti szülés
- ▶ Szülőotthonok aranykora
- ▶ Szervezett terhesgondozás indul, terhesgondozás alapjainak letétele
- ▶ Eredmény: az anyai, csecsemő halálozás drasztikus csökkenése

70 évektől a rendszerváltozásig

- ▶ 1980 -as évekre letisztult terhesgondozás, működött. Részvevői --- feladat – számonkérés, díjazás
- ▶ 1985 -től a terhesgondozás fellazult, ellehetetlenült
Oka:
  - európai irányelvek keverednek a magyar gyakorlattal,
  - finanszírozás változásával,
  - megjelennek a kártérítési perek, számuk és értékük növekszik.

**Az Egészségügyi Főiskola épülete
1990**

90' -ES ÉVEK - álmodozások kora

- ▶ Megszokott struktúrák nem működnek, újak nem születnek - megszűnik a terhesgondozás, mint egészségügyi prioritás
- ▶ Mozgó szakorvos szolgálat az ország nagy részén „abbahagyják - nincs rá szükség”
- ▶ Körzetiorvos - háziorvos szerepe a terhesgondozásban jelentősen csökken
- ▶ Központi határozat alapján a szülőotthonok bezárnak „ szakmai elvek” alapján
- ▶ Ami változatlan: **védőnői szolgálat**
- ▶ A várandósok maguk kezébe veszik a feladatot - belépnek a magánrendelők

Oka: általános társadalmi fellazulás
európai irányelvek beáramlása,
finanszírozás változása
személyiségi jogok előtérbe kerülése
perinatális értekezletek átalakulás abbamaradása

Elvárások...

- ▶ **Szakmai elvárás:** anyai és perinatális eredmények közelítése az európai szinthez - medikalizáció,
- ▶ **Társadalmi elvárás:** Szülőszoba „kinyitása”, alternatív szülési technikák megjelenése, otthon szülés kérdése - demedikalizáció
- ▶ **Eredmény:** amerikanizálódás - polgári perek, kártérítési perek - császármetszés szám emelkedése következménye

2000-es ÉVEK – tévelygések ideje

- ▶ Egyedi próbálkozások központi lépés nincs
- ▶ 2004-ben csatlakozunk az EU-hoz, harmonizációs feladatok – kötelelesség szegés... szülésznők szerepe
- ▶ Szülész orvosok száma megcsappan
- ▶ 2014 várandósgondozási rendelet
- ▶ Magán ellátás további előretörése

EU direktívák - 80/155/EEC 4. tétel

A WHO, ICM és FIGO közös ajánlása szerint az élettani szülés ellátása
bába-szakmai feladat

Képesnek kell lennie a szükséges irányítást, tanácsadást és **gondozást megadni a nő számára** a terhesség és szülés alatt, valamint a szülés utáni periódusban, saját felelősségére szülést vezetni, az újszülöttet és csecsemőt ellátni, gondozni.

A szülésznő gyakorlatot folytathat kórházakban, klinikákon..., ...önállóan várandósgondozást végez

Ez a rendelet 2014. július 1-jén lép hatályba.

MAGYARORSZÁG H I VATALOS LAPJA
2014. április 8. kedd

MAGYAR KÖZLÖNY

52. szám

4937. o.

Az emberi erőforrások minisztere 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelete a várandósgondozásról

A magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény 16/A. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

1. § (1) A várandósgondozás célja a várandós nő egészségének megőrzése, a magzat egészséges fejlődésének és egészségesen történő megszületésének elősegítése, a veszélyeztetettség és a szövődmények megelőzése, illetve megfelelő időben történő felismerése, valamint a szülésre, a gyermek korai kötődésére, a

Változtatás szükségessége

- ▶ A protokoll túlhaladottá váltak,
- ▶ Túl sok szűrés, alacsony hatékonysággal
- ▶ Terhessel csak annyit és olyan szinten foglalkozunk amennyit állapota indokol
- ▶ Megváltozott ellátó rendszer - alapellátás és szakellátás szétválasztása, finanszírozás
- ▶ Terhesgondozás EBM alapokra helyezése

XXI.sz.: otthonszülés a kórházban, (otthonszülés, születésház) Bábák visszatérnek a szülőnőhöz

1990 -től: megindul a demedikalizáció, de medicalizáció is érvényesül

XX.sz. eleje

XX.sz. második fele
Intézeti szülés,
szülészorvos

Otthon szülés, bábák

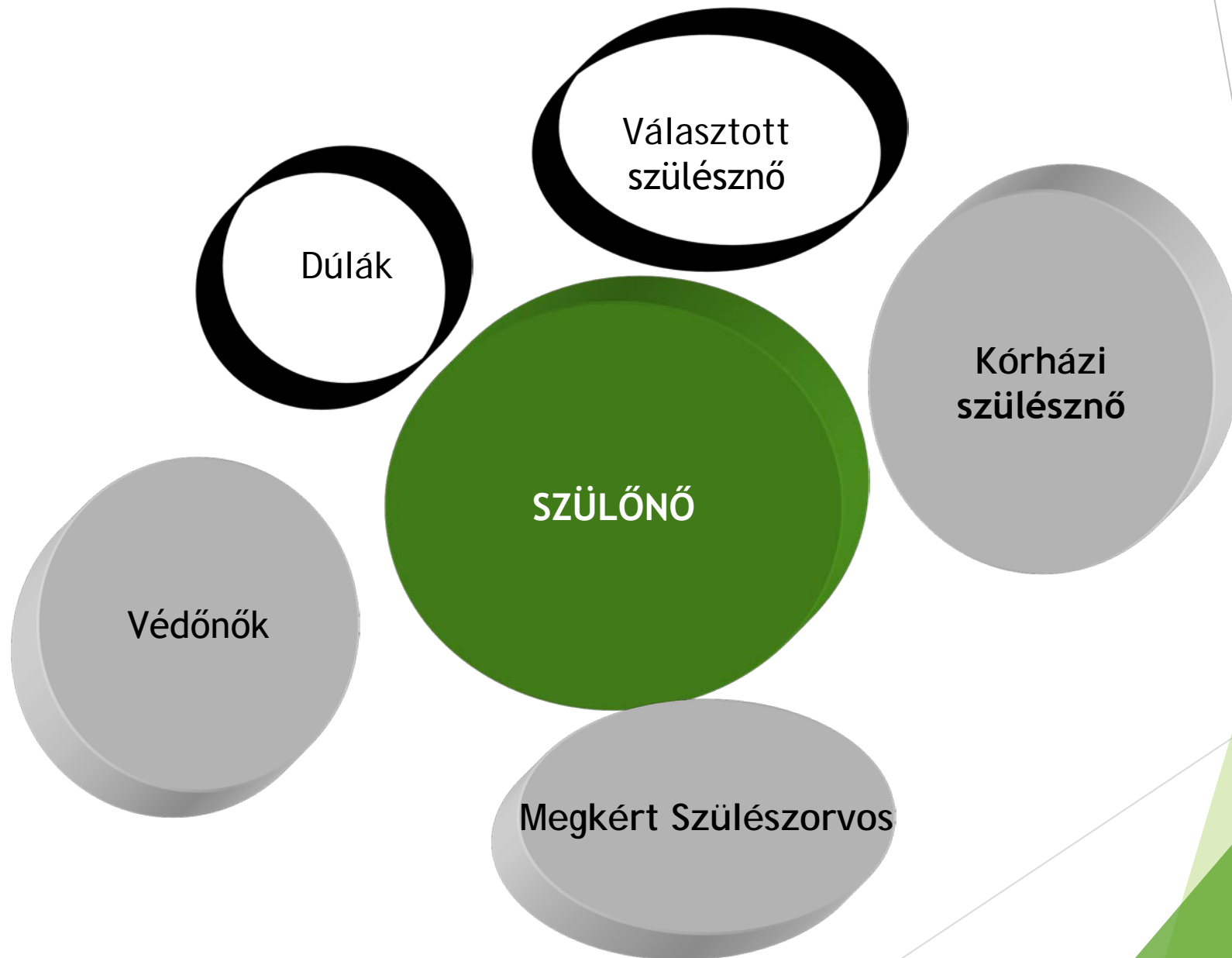
1950: otthon szülés,
szülőotthon, orvos név
alatt szülésznő

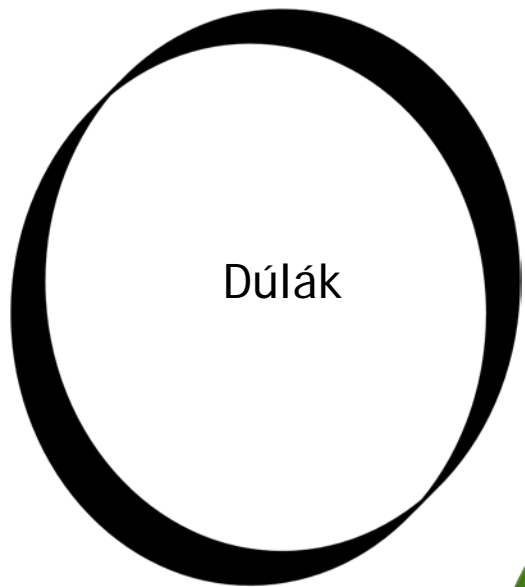
100 év

ONE-TO-ONE MIDWIFERY

*Folyamatos, személyes
kapcsolat minden várandós
és szülésznő között*

BÁBASÁG HELYZETE MAGYARORSZÁGON 2021 előtt

Dúlák

Választott
szülésznő

várandós

Védőnők

Szülészorvos

Kórházi
szülésznő

Várandósgondozás mai HELYZETE

Országosan
várandósgondozás 40%-a,
Budapesten
szülés 20%-a
magán ellátás keretében

Visszatérés a természetes Várandóssághoz, biztonságos módon

Természetes várandósgondozás és szülés szemlélet

A egészséges várandósnak – követni kell, figyelni kell beavatkozni tilos

Kóros terhes ellátás

A normálistól eltérést – keresni kell, időben észre venni,
anya magzat, biztonsága mellett

Mindezt a várandós érdekében, vele együttműködve,
hogy jól és biztonságban érezze magát

Üzenet

- ▶ Ez egy véget nem érő történet
- ▶ Törekedni kell a kor színvonalának megfelelő,
  - ▶ anyának elfogadható,
  - ▶ finanszírozható,
  - ▶ irányelvekkel alátámasztott várandósgondozásra

Köszönöm, hogy meghallgattak